

ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2016

Tarkastuslautakunta	16.5.2017 § 35
Valtuusto	30.5.2017 §

Tarkastuslautakunnan tehtävä, kokoonpano ja työskentely

Kuntalain 121 pykälän mukaan tarkastuslautakunnan on valmisteltava valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat ja arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet sekä huolehdittava kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta.

Valtuuston valitsemana tarkastuslautakuntana tilikauden 2016 ovat toimineet

Jäsen	varajäsen
Irja Lohilahti	Ulla-Maija Perttunen
Leila Luksua	Terttu Luksua
Antti Hämeenniemi	Petri Mursu
Antti Lasanen	Marko Kemppainen
Teemu Luokkanen	Rauno Oikarainen

Lautakunnan puheenjohtajana toimii Irja Lohilahti ja varapuheenjohtajana Leila Luksua. Tarkastuslautakunnan sihteerinä on toiminut kunnan tilintarkastaja Mirja Klasila.

Arviointikertomuksessa tarkastuslautakunta arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet. Tarkastuslautakunta teki itselleen koko valtuustokauden mittaisen tarkastussuunnitelman, jota on seurattu ja tarkennettu vuositasolla.

Lautakunta on arviointivuoden aikana seurannut muiden lautakuntien (hyvinvointi- ja toimintaympäristölautakunnan), valtuuston ja kunnanhallituksen päätöksiä. Se on perehtynyt toiminta- ja taloussuunnitelmaan sekä vuoden 2016 tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen. Lisäksi on kuultu kunnanhallituksen puheenjohtajaa, kunnan tytäryhtiöiden toimitusjohtajia ja kunnan johtavia viranhaltijoita. Lautakunta on pitänyt 8 kokousta arviointikauden aikana.

Koska tilinpäätös ja arviointikertomus muodostavat yhdessä tutkittavan kokonaisuuden, ei tilinpäätöksen tietoja ole toistettu arviointikertomuksessa. Tässä arviointikertomuksessa lautakunta nostaa esiin oleellisia asioita, joihin toivottavasti jatkossa kiinnitetään erityistä huomiota.

Arvio vuoden 2015 arviokertomuksessa esitettyjen asioiden nykytilasta

Vuoden 2015 arviokertomuksessa esitettyjen kehittämiskohteiden osalta lautakunnat ja kunnanhallitus ovat antaneet vuoden 2016 aikana raporttinsa toimenpiteistä, joilla niitä on kohennettu/kohennetaan.

Arvio valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta

Strategiasta johdettujen kunkin vuoden toiminnallisten tavoitteiden tulee olla selkeitä ja niille tullee määritellä myös vaikuttavuuksia mm. mihin tavoitteilla pyritään. Seuraavaan talousarvioon tulee eurojen lisäksi vielä enemmän selkeyttää ao. toimintavuoden tavoitteet ja miten niitä mitataan, mm. sähköinen hyvinvointikertomus on yksi apuväline painopistealueita asetettaessa.

Toimialoille asetettujen kehittämistavoitteiden toteutumista tulee arvioida ja sisällyttää ne toimintakertomukseen.

Kunnan talous on kehittynyt parempaan suuntaan. Talousarvion ulkoiset toimintatulot toteutuivat 517 t€ alle talousarvion ja toimintakulut toteutuivat 1710 t€ alle talousarvion, joten toimintakate alittui 1193 t€. Verotuloja kertyi 99 t€ arvioitua enemmän ja valtionosuutta saatiin 7 t€, joten vuosikate oli 1262 t€ arvioitua parempi. Investointimenojen toteutuma oli 56,5 %. Investoinneissa on useita hankkeita joissa ei ole toteutuneita hankkeita n. 175 t€ n. 25 % investointeihin varatuista määrärahoista. Kunta otti lisää lainaa 1 000 t€ ja lyhensi lainoja 1 308 t€ joten lainamäärä vähentyi 308 t€.

Kunnan lainakanta vuoden 2016 lopussa oli 14,3 M€. Lainakanta väheni edellisvuoteen verrattuna 0,308 M€. Asukaskohtainen lainamäärä oli 4.193 €/asukas, jossa vähennystä edellisvuoteen oli 27 €/asukas. Koko kuntakonsernin vastaavat luvut ovat lainakanta 19,5 M€ ja sen väheni 1,1 M€ ja lainamäärä 5823 €/asukas, jossa vähennystä oli 100 €/asukas. Kunnan ja konserninelkämäärän suuruus huolestuttaa tarkastuslautakuntaa.

Kunnan asukasluvun lasku on yksi kunnan talouteen vaikuttavista tekijöistä. Lautakunta pitää tärkeänä, että kunnan sekä asunto-, loma, että teollisuustontteja markkinoidaan aktiivisesti.

Verotulot ja valtionosuudet vuosina 2009 - 2016, €/asukas

€/asukas	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Asukasluku	3 945	3 874	3 818	3 738	3 647	3 633	3 477	3 426
Verotulot	2 338	2 407	2 529	2 515	2 720	2 781	3 036	2 938
Valtionosuudet	3 088	3 629	3 729	3 918	4 164	4 296	4 406	4 643
Yhteensä	5 426	6 036	6 258	6 433	6 884	7 077	7 442	7 581
Muutos.ed.v.€	357	610	222	175	451	193	365	139
Muutos.ed.v.%	7,0	11,2	3,7	2,8	7,0	2,8	5,2	1,9

Arvio käyttötalouden toteutumisesta

Käyttötalouden talouden sitovuus on toimielimen nettobudjetointi. Jatkossa olisi hyvä tarkastella onko sitovuustasoa tarpeen pilkkua pienempiin eriin.

Käyttötalous, netto	Ta+muutos	Toteutuma	Poikkeama	Tot-%
Kunnanvaltuusto	-18 000	-16 248	-1 752	90,27
Keskusvaaliltk	0	-9	9	
Tarkastusltk	-15 000	-11 031	-3 969	73,54
Kunnanhallitus	-2 116 000	-2 043 804	-72 196	96,59
Hyvinvointiltk	-23 809 860	-22 770 292	-1 039 568	95,63
Toimintaympäristöltk	-109 520	-33 534	-75 986	30,62
Koko kunta	-26 068 380	-24 874 918	-1 193 462	95,42

Yleishallinto

Toiminta

Talouden tasapainottamisessa on edetty hyvin sote-palvelujen ulkoistamisen ja oman toiminnan säästötavoitteiden avulla. Henkilöstövähennysten vaikutusta on syytä arvioida, jotta ne eivät toisaalla johda kustannusten kasvamiseen.

Toimintakertomus sisältää selvitykset konserniyhtiöiden ohjauksesta ja valvonnasta sekä keskeisistä konsernien toiminnoista ja taloudesta. Samoin siihen sisältyy henkilöstötilinpäätös, mikä antaa kokonaiskuvan henkilöstön määrästä, ikäjakaumasta ja eläköitymisestä. Seuraavan 10 vuoden kuluessa palveluksesta eläköityy 134 henkilöä. Toimintakertomus sisältää myös selvityksen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimenpiteistä v.2016 vahvistettujen perusteiden mukaisesti.

Tavoitteena on ollut sairauspoissaolojen vähentyminen. Työhyvinvointiin on panostettu merkittävästi. Sairauspoissaolot ovat vähentyneet kokonaisuudessaan, mutta lisääntyneet kunnanhallituksen toimialalla samoin kuin työtapaturmat. Lomituspalveluissa toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet. Asiakastyytyväisyyskyselyn tulokset ovat olleet hyvät. Lomituspäivien määrän todetaan merkittävästi vähentyneen, tilastoa ei ole esitetty.

Talous

Netto, 1000 €	TA-16	TP-16	Poikk.	Tot-%
KUNNANHALLITUS	-2 116	-2 043	-73	96,55
Keskushallinto	-1 130	-1 212	82	107,26
Hallintopalvelut	-311	-275	-36	88,42
Ostopalvelut	-645	-479	-166	74,26
Lomituspalvelut	-30	-77	47	256,67

Hyvinvointilautakunta

Toiminta

Toimialan palveluista suurin osa on ulkoistettu 1.6.2016 alkaen. Arviointi on kohdistettu kunnan omaan toimintaan.

Soten ulkoistamiseen liittyvää arviointia ei ole esitetty hyvinvointilautakunnan toimintakertomuksessa. Esim. palvelusopimuksen toteutumista valvojan johtoryhmän vuosiraportti, joka sisältää sopimuksessa mainitut arvioitavat asiat, tulisi esittää hyvinvointilautakunnan tiedoksi.

Sosiaalityö ja -palvelut:

Lapsiperheiden kotipalveluun on kohdennettu työntekijäresurssia, mikä on hyvää ennaltaehkäisevää lastensuojelua.

Sosiaalityöntekijäresurssi on ollut riittämätön henkilöstövähennyksen ja muuttuneen toimintaorganisaation vuoksi. Lakisääteiset palveluihin ja niiden tarpeen arviointiin liittyvät määräajat ovat toteutuneet lastensuojelussa ja ei-kiireellisissä palveluissa vain osittain. Palvelusetelin ja kotihoidon toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönotto eivät toteutuneet, samoin päihdetyön kehittäminen osaksi kuntouttavan työtoiminnan ja sosiaalisen kuntoutuksen toimintamallia.

Palvelujen myöntämisen kriteerit palveluasumisen ja kotihoidon osalta on määriteltä ja vahvistettu, samoin omaishoidontuen sisältö ja kriteerit.

Asiakastyytyväisyyden paraneminen on asetettu tavoitteeksi, kyselyn tulokset eivät ilmene toimintakertomuksesta.

Päivähoito:

Päivähoidon painopistealueet on selkeästi määriteltä ja niiden toteutuminen on arvioitu. Tavoitteet ovat toteutuneet. Myönteistä on henkilöstön yhteiskäytön hyödyntäminen ja yhteistyömuotojen vahvistaminen esiopetuksen kanssa. Hoitopaikka on pystytty järjestämään alle laissa säädetyssä ajassa.

Perusopetus ja lukio

Toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet. Kehittämiskohteet on asetettu, mutta niiden toteutumisesta ei ole esitetty arviota toimintakertomuksessa.

Esi- ja perusopetuksen nettokustannukset ovat olleet 264 e arvioitua pienemmät /oppilas. Lukion liikunta- ja keramiikkakursseille osallistuneiden määrä on ollut lähes 3-kertainen verrattuna asetettuun tavoitteeseen.

Oppilaiden hyvinvoinnin kannalta on varhainen puuttuminen ja tuki erityisen tärkeää. Siksi vanhempien ja koulun tiivistä yhteydenpitoa ja yhteistyötä tulee edelleen vahvistaa. Nopean yhteydenpidon mahdollistaviin teknisiin välineisiin on investoitava riittävästi.

Kansalaisopiston tavoitteet ovat pääosin toteutuneet. Myönteistä on terveyttä ja hyvinvointia edistävien kurssien osallistujamäärän kasvu.

Kirjastotoimen nettokustannukset ovat laskeneet. Tapahtumat ja käyttäjäkoulutukset ja kävijämäärät ovat lisääntyneet. Suunniteltu kirjastojärjestelmän vaihdos on siirtynyt vuoteen 2017.

Kirjaston rakenteiden/ilmanvaihdon aiheuttamaa sisäilmaongelmaan on syytä tehdä tarvittavat korjaukset terveys- ja materiaalihaittojen estämiseksi.

Vapaa-aikatoimi

Vapaa-aikatoimen tavoitteet ovat toteutuneet. Liikunta- ja nuorisotoimen työntekijäresurssi on vähentynyt. Ostopalvelu korvaa osin tätä vajausta. Vapaa-aikatoimen työ on tärkeä osa kuntalaisten viihtyvyyden, henkisen ja fyysisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä samoin kuin kulttuuritoiminta. Kunnan ja järjestöjen yhteistyötä sekä järjestöjen keskinäisen yhteistyön edistämistä tulisi kehittää ja huolehtia riittävästä ja tarkoitukseen sopivista liikunta- ja kokoontumistiloista.

Talous

Netto, 1000 €	TA-16	TP-16	Poikk.	Tot-%
HYVINVOINTILTK	-23 809	-22 768	-1 041	95,63
Hallinto	-1 099	-991	-108	90,17
Terveyspalvelut	-3 433	-1 475	-1 958	42,97
Sosiaalipalvelut	-4 865	-2 072	-2 793	42,59
Ostopalvelut	-9 060	-13 049	3 989	144,03
Perusopetus	-3 271	-3 316	45	101,38
Lukiopetus	-701	-648	-53	92,44
Kansalaisopisto	-231	-219	-12	94,81
Kirjasto	-219	-215	-4	98,17
Vapaa-aika	-226	-162	-64	71,68
Päivähoito	-704	-621	-83	88,21

Toimintaympäristölautakunta

Toiminta

Toimintaympäristölautakunnan asettamat tavoitteet on saavutettu.

Asiakastytyväisyyskyselyt on tehty rakennusvalvonnasta ja tilapalveluiden osalta ruokahuollosta ja kiinteistöjen ylläpidosta. Tyytyväisyys oli kaikissa noussut aiempiin vuosiin verrattuna ja ylitti tavoitetason. Henkilöstöresursseja on toimialalla vähennetty.

Talous

Netto, 1000 €	TA-16	TP-16	Poikk.	Tot-%
TOIMINTAYMP.LTK	-109	-34	-75	31,19
Hallinto	-188	-173	-15	92,02
Viranomaispalv/rak.ohj	-88	-52	-36	59,09
Yhdyskuntapalvelut	-286	-335	49	117,13
Liiketoiminta	401	378	23	94,26
Tilapalvelu	52	148	-96	284,62

Arvio investointien toteutumisesta

Investointien sitovuus on talousarviossa asetettu joko hankkeittain tai hankeryhmittäin nettotasolla. Investointimäärärahat tulee varata ao. vuoden talousarvioon. Poikkeustapauksissa ne tulee hakea lisämäärärahan valtuustolta tilikauden aikana.

Investointimenoihin on varattu 724 t€ määrärahan ja toteutui 409 t€ eli toteutuma oli 56,5 %. Toteutumattomat investointihankkeet, varattu määräraha, mutta ei käyttöä tilikautena 2016 on n., 175 t€ (24,2 %). Lautakunta suosittelee edelleen investoinneille kokonaistarkastelua. Investoinneista tulisi valtuustolle hankkeen valmistuttua esittää alkuperäinen kustannusarvio, kumulatiivisesti hyväksytyt budjetit ja kokonaistoteuma hankkeen loputtua.

Konsernin tavoitteiden toteutuminen

Kuntakonsernin rooli korostuu jatkossa mm. uuden kuntalain myötä. Kunta on päivittänyt vuoden 2015 aikana konserniohjeen. Posion kunnan konserniyhtiöille ei ole asetettu tavoitteita talousarviossa 2016 eikä talousarviossa 2017. Konserniohjaus on napakoitunut, mutta konsernien toiminnan tavoitteita ei ole asetettu arviointikauden talousarviossa. Ne tulee jatkossa asettaa.

Posion Taika-asunnot Oy:n talous on vakaa ja maksuvalmius hyvä. Yhtiön asuntoihin tulisi tehdä tarkemmat sisäilma- ja rakennetutkimukset kuin pelkästään aistihavaintoihin perustuvat arvioinnit. Asuntojen käyttöaste on 89 %.

Posion Vesi ja Lämpö Oy:n talous on heikko vaikkakin tulos on edellisestä vuodesta parantunut. Tarkastuslautakunta pitää riskinä vanhentunutta vesi- ja viemäriverkostoa.

Posion Kehitysyrityksen toiminta on koostunut yritysneuvonnasta, kuntayhteistyöstä ja edunvalvonnasta, kuntamarkkinoinnista ja kehittämishankkeista. Kunnan elinvoiman edistämiseksi, uusien yritysten ja työpaikkojen lisäämiseksi yritysneuvonnan tulee olla keskeinen osa yhtiön toimintaa. Yritysneuvonta on ollut puutteellista, koska yritysneuvontatilastoja ei ole esitetty.

Uuden kuntalain ja maakuntauudistuksen myötä kunnan rooli painottuu kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseen, elinvoiman kehittämiseen, sivistykseen ja tekniseen toimeen. Muutoksen myötä tulee tarkastella myös kunnan tytäryhtiöiden rooleja.

Tilintarkastajan tilintarkastuskertomus

Tilintarkastaja on esittänyt 2016 vuoden tilinpäätöksen vahvistamista ja vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille. Tarkastuslautakunta yhtyy tilintarkastajan esitykseen tilinpäätöksen vahvistamisesta ja vastuuvapauden myöntämisestä.

Yhteenveto

Posion kunnan taloudellinen tilanne on kohentunut, mutta se on edelleen heikko. Oman toiminnan osalta toimialat ovat pysyneet hyvin talousarviossaan eli säästötoimet ovat tältä osin olleet vaikuttavia. Elinvoimaisuutta, kaiken ikäisten kuntalaisten hyvinvointia, yhteisöllisyyttä ja yritteliäisyyttä täytyy edelleen tukea päätöksenteossa maakuntauudistuksen mukana tulevista muutoksista huolimatta.

Henkilöstön työhyvinvointia edistäviä toimenpiteitä tulee määrätietoisesti ja suunnitelmallisesti jatkaa. Hyvä henkilöstöpolitiikka tukee työntekijöiden ammattitaitoa, työkykyä ja valmiutta muutostilanteisiin. Kunnan palvelutarjonta on pysynyt edelleen kohtuullisen hyvänä ja sote-palvelujen saatavuus määräajassa on ollut pääsääntöisesti lain mukaista.

Tarkastuslautakunta esittää kiitokset kunnan asukkaiden hyväksi tehdystä työstä kaikille työntekijöille ja päättäjille.

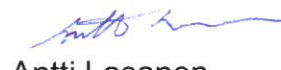
Allekirjoitukset

Posiolla 16.5.2017

Irja Lohilahti
puheenjohtaja

Leila Luksua
varapuheenjohtaja

Antti Hämeenniemi
jäsen

Antti Lasanen
jäsen

Teemu Luokkanen
jäsen